

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino
vred in v Mariboru s
pošiljanjem na dom
za celo leto K 4.—
za pol leta „ 2.—
za četrt leta „ 1.—

Naročnina se pošilja
upravnilstvu v tiskarni
sv. Cirila, koroške
ulice št. 5. List se
pošilja do odpovedi.

Deležniki katol. tis-
kovnega društva do-
bivajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Poznamo listi dobé
se v tiskarni in pri
gospodu Novak-u na
velikem trgu po 10 h.

Rokopisi se ne vra-
čajo, neplačani listi
se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje
od navadne vrstice,
če se natisne enkrat,
po 15 h, dvakrat 25 h,
trikrat 35 h.

Inserati se sprejemajo
do ure polnočne.

Štev. 8.

V Mariboru, dne 21. februarja 1901.

Tečaj XXXV.

To so prijatelji!

Mladi zarod med štajerskimi Slovenci
ve že samo iz zgodovine, da so Nemci in
Posilincev nekaj tudi v Celju igrali ulogo
kmečkih prijateljev ter svoje prijateljstvo oz-
nanjevali celo v posebnem listu. Toda slo-
venski kmetje niso verjeli sladkim besedam,
in vsled tega sta prijateljstvo in list kmalu
nehala. To prijateljstvo, katero so celjski gos-
podje tako hitro izgubili, našli so v zadnjem
času ptujski gospodje. Ako bi jim bilo ver-
jeti, še slovenski kmet ni imel večjih prija-
teljev nego je ptujski Nemec. Toda pogledimo
si to prijateljstvo nekoliko natančneje.

Ljubezen se mora kazati tudi v dejanju,
ljubezni polne besede lahko izgovarja vsakdo.
Ptujski občinski zastop je pred kratkim do-
ločeval podporo gimnazijskim učencem. Da
so podpore potrebni pred vsem dečki slo-
venskih starišev, je jasno. Mestni stariši ni-
majo toliko stroškov za študiranje svojih
dečkov, kakor kmečki, ki živijo izven mesta.
Nihče bi torej ne dvomil, da bo ptujski ob-
činski zastop, kateremu načeluje slavno-
znani kmečki prijatelj pek Ornik, odprl svojo
mošnjo tudi slovenskim dijakom. A kaj se je
zgodilo? Ptujski občinski zastop je določil za
podporo gimnazijskim učencem 100 K, a
pristavil, da se s tem zneskom smejo pod-
pirati samo učenci nemške narodnosti. Iz-
ključil je torej vse slovenske
dijake, bodisi da so doma iz mesta sa-
mega, bodisi iz dežele.

Ali so to prijatelji slovenskega kmeta,
ki tako delajo proti njegovim stradajočim

in revnim sinovom? Če se prijateljstvo kaže
v tem, da izključujemo od radodarnosti svoje
potrebne prijatelje, no, potem ima »Štajerc«
res prav, da so ptujski gospodje najboljši
kmečki prijatelji.

Dne 28. jan. so imeli nemški posestniki
vinogradov v Ptuj vinogradniški shod. Na
predsedniškem stolu je sedel pek Ornik. G.
Leskoschegg je razlagal, da se je posebno
odposlanstvo ptujskih vinogradnikov vozilo
na stroške gospodarskega društva k poljedel-
skemu ministru in ministrskemu predsedniku
na Dunaj prosit podpore za mestne vino-
gradnike. G. Perko je povedal, da so dobili
od vlade 40.000 K posojila z največjimi olaj-
šavami. Zdi se pa, da vlada teh 40.000 K
ni določila samo za mestne vinogradnike,
ampak tudi za kmečke vinogradnike ptuj-
skega okraja. To bi bilo tudi edino prav!
Kajti mestjani niso tako podpore potrebni
kakor kmetje. Kmet živi od vinograda, mest-
jan pa si ga kupi, da ima pri vinogradu leto-
višice in za prijatelje dobro kapljico, ne pa
da bi živel od vinograda. Mestjan, ki nima
denarja na kupu, tudi nima vinograda, to je
znana reč. Mestnim vinogradnikom pa se
dne 28. jan. ni zdelo prav, da bi se ome-
njena svota enakomerno razdeljevala med
mestne in kmečke vinogradnike. Vstal je
namreč gosp. Leskoschegg ter izrekel svoje
veliko začudenje, da se je prošnja
nekega mestjana rešila s pristavkom, da je
podpora namenjena enakomerno za mestne
in kmečke vinogradnike. In vsi so se ž
njim čudili, kajti nihče ni oporekal, tudi pek
Ornik ne. Ti gospodje, ki se tako radi ime-

nujejo kmečke prijatelje, se torej čudijo, ako
se daje podpora tudi kmetom-vinogradnikom
ptujskega okraja. To so vam zares pravi
kmečki prijatelji.

Glasilo teh ptujskih kmečkih prijateljev
in njih somišljenikov je v Blankejevi tiskarni
izhajajoči list »Štajerc«, v njegovih predalih
se kar cedi ljubezni do slovenskega kmeta.
Toda kakšna je ta ljubezen, razvidijo lahko
čitatelji iz slučajev, ki smo jih danes naveli
in ki so se zgodili v zadnjem času.

Iz Ptuja se je začela v zadnjem času
zanašati ravno z listom »Štajercem« neka
gonja proti vsem zavednim Slovincem in
trdi se na ves glas, da dosednji voditelji
slovenskega ljudstva nimajo srca za sloven-
sko ljudstvo in da so se šele sedaj v Ptuj
našli pravi kmečki prijatelji. Tej trditvi se
mora seveda vsak pameten človek smejeti.
A žal, nahajajo se nekateri ljudje, ki so pre-
malo poučeni in slepo verjamejo ptujskim
kmečkim prijateljem. Prisli bodo sicer gotovo
tudi prej ali slej do pravega spoznanja, a
bojimo se, da prepozno.

Tudi ptujske kmečke prijatelje moramo
posvariti, naj pazijo, kaj delajo. Kdor seje
prepir, žeti bo moral tudi vihar. Posebno
pek Ornik ima veliko odgovornost. On ima
upliv na ptujske takozvane kmečke prijatelje
in z odločno besedo bi lahko preprečil njih
delovanje, ki ne bo za mesto Ptuj nikdar
prineslo dobrega sadu. Toda pek Ornik drži
roke križem in mirno opazuje nevarno po-
čenjanje svojih prijateljev. Mi smo govorili
in s tem storili svojo dolžnost.

Listek.

Črtice iz zgodovine našega naroda.

8. Varstvene naprave in vojska.

Doslej smo motrili starih Slovanov živ-
ljenje za miru. Mir je sicer lepa reč, a boj
ravno tako neizogiben, in zato se imamo
dotakniti tudi tega poglavja.

Kakor so se Slovani žalibog med seboj
ujedali, tako so napram tujim narodom, na-
pram sosedom v obče bili odjenljivi in miro-
ljubni. A ne da bi bili bojazljivi; zgodovina
poroča, da so bili, kadar so videli, da je boj
neizogiben, in sicer najsi je bil napad ali
bramba, jako pogumni, ljuti, strahoviti.

Kadar se je sovražnik bližal, je bila njih
prva skrb, da jim ne pride v deželo; v to
svrhu so radi na meji gozdove posekali ter
šumo kraj nje nagromadili, da so za njo
sovražnika uspešneje odbijali. Če jim je pa
vendar vdrl, niso ga tako radi napadali iz
gradú, ki je sicer, zlasti če ni bil obkoljen z
gozdom, imel okop z nasipom, kakor pa iz
šum in gozdov; vanje so se namreč ob ne-
odoljivem odporu sovražnikovem mogli umikati
najugodnejše ter se neopažani zopet zbirati,
da napad ponovijo. Tudi so nasprotnika radi
zvabili v kako sotesko, kjer jim je bilo lahko

pobiti ga, ali pa tudi v kako močvirje, ker
so se v vodi znali silno spretno gibati; sploh
so si v boju kaj radi pomagali s prekanjenostjo
in prevaro.

Kadar je bilo treba iti v boj, jih je tromba
pozivala pod zastavo. Zbirali so se po ple-
menih, katerih vsakemu je poveljeval župan.
Plemena so se sicer tudi združevala, kakor je
pač sila sovražnikova zahtevala, a po boju
takoј zopet razšla; tudi se je, ko je nastopil
mir, na celi črti orožje odložilo ter zopet
vzelo v roke poljsko orodje.

Bojevalo se je najčešče peš. Rabili jim
so: lok s streló, ki se je jemala iz tula, vise-
čega ob boku, kopje ali sulica, sekira, nož,
kij ali mlat in menda tudi frača; v bran se
je pa, vsaj pozneje, nosil v levici ščit, na
prsni oklep, na glavi šlem.

9. Ocena staroslovanske prosvete.

Kmet, ki hoče vedeti, koliko je njegovo
zemljišče vredno, si ogleda druge kmetije ter
primerja s svojo. Tudi bo le tisti človek vedel
svojo domovino prav ceniti, ki je hodil po
tujem ter spoznaval druge dežele, druge
ljudi.

Seznani smo se s prosveto starih Slo-
vanov, ne vemo pa, koliko vrednost ji imamo
pripisovati z ozirom na dolgot dobe, ki jo

je pretekla, kakor tudi z ozirom na razmere,
v katere jih je osoda vrgla. Je-li, kar smo
videli, mnogo ali malo?

V to svrhu je treba primerjati. Najjasneje
bi primerjava seveda govorila, ako bi se drug,
tudi tako velik narod, mogel predstaviti v tiste
razmere; le v tem slučaju bi nam prosveti
iste starosti dali pravo merilo. Toda ker do
uspeha moremo priti le na podlagi istinitosti,
je pač vseeno, kateri narod primerjamo
s slovanskim.

Vzemimo germanskega. Bil je našim
prastarišem najbližji, kakor je še nam. A
pozabiti ne smemo, da je mejil in neposredno
mnogo občeval z Rimljani, ki so gleštali v
dobi, v kateri si Germane hočemo pogledati,
jako visoko, da, na vsej zemlji najvišjo pro-
sveto, dočim se Slovani v svoji pradobi pač od
nikogar niso imeli učiti; kar so posnemali ger-
manskega jim ni bilo v korist. Da nas ne bo
kdo krivo razumel; Germani so nam postali
učitelji, a še le pozneje, namreč tedaj, ko so
bili sprejeli krščanstvo, in ko jim je bila ve-
lika dedščina, vsa rimska prosveta, padla v
krilo. Toda pojdemo k stvari; pogledati si
hočemo Germane, ker so pred Slovani sto-
pili na evropska tla, v dobi Kristusovega
rojstva; tako se nam zdi pravično. Držali se pa
bomo vestno onih starih pisateljev, ki so
se o germanskih razmerah osebno prepričali,